জম্মু আৰু কাশ্মীৰ ৰাজ্য

বনাম

ৰমেশ চান্দেৰ আৰু অন্যান্য

নৱেম্বৰ ২৭, ১৯৯৬

[ন্যায়াধীশ কে. ৰামাস্বামী আৰু ন্যায়াধীশ জি. টি. নানাৱতী]

জম্মু আৰু কাশ্মীৰ ৰাজ্যিক বন কাৰ্য্য ৰাষ্ট্ৰীয়কৰণ আইন, ১৯৮৫:

জম্মু আৰু কাশ্মীৰ বন কাৰ্য্য অধ্যাদেশ ৰাষ্ট্ৰীয়কৰণ, ১৯৮৬:

জম্মু আৰু কাশ্মীৰ বন কাৰ্য্য ৰাষ্ট্ৰীয়কৰণ আইন, ১৯৮৭:

বিচাৰ- অভিযুক্তৰ মুক্তি- বৈধতা- কাঠ নিষ্কাশনৰ বাবে প্ৰতিপক্ষসকলক প্ৰদান কৰা পট্টা-সীমা নিৰ্ধাৰিত বনাঞ্চলৰ পৰা কাঠ আঁতৰোৱাৰ বাবে তেওঁলোকৰ বিৰুদ্ধে এজাহাৰ দাখিল কৰা হৈছে- অভিযোগনামা- বিচাৰ আদালতৰ দ্বাৰা নিষ্পত্তি- ৰাজ্যিক উচ্চ ন্যায়ালয়ে অগ্ৰাধিকাৰ দিয়া পুনৰীক্ষণত নিষ্পত্তি আদেশ নিশ্চিত কৰা হয়- ৰাজ্যই অগ্ৰাধিকাৰ দিয়া আপীল- ৰায় দিয়া হৈছিল যে অভিযোগ পত্ৰখনে বিষয়টোত অধিক আগবাঢ়ি যোৱাৰ বাবে অপৰাধ গঠন কৰা প্ৰথম দৰ্শনতে প্ৰমাণ গঠন কৰে- আদালতে প্ৰাসংগিক আইন আৰু অভিযোগ পত্ৰত উত্থাপিত অভিযোগ সমূহ চোৱা উচিত আৰু তাৰ পিছত অভিযুক্তক দোষমুক্ত কৰাৰ আগতে বিচাৰৰ বাবে অভিযোগ গঠন কৰিবলৈ কোনো অপৰাধ সংঘটিত হৈছে নেকি সেয়া বিবেচনা কৰিব লাগে- যিহেতু উচ্চ ন্যায়ালয়ে এইটো কৰা নাই যে গোচৰটো নিষ্পত্তিৰ বাবে উচ্চ ন্যায়ালয়লৈ প্ৰেৰণ কৰা হয়- উচ্চ ন্যায়ালয়ে বিষয়টো পুনৰ বিবেচনা কৰি আইন অনুসৰি নিষ্পত্তি কৰিব লাগে।

ফৌজদাৰী আপীল অধিকাৰক্ষেত্ৰ: ফৌজদাৰী আপীল নং ২০০৯/১৯৯৬।

১৯৯২ চনৰ চিআৰএল. আৰ. নং ৬-ত জম্মু-কাশ্মীৰ উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ২৩.০৪.৯২ তাৰিখৰ ৰায় আৰু আদেশৰ পৰা।

আপীলকাৰীৰ হৈ জগদেৱ সিং মনহাচ।

প্ৰতিপক্ষসকলৰ হৈ ডি. ডি. ঠাকুৰ, জি. এ. লোনে, পি. এইচ. পাৰেশ, এন. এন. ভাট, শ্ৰীমতী বীণা মাধৱন, ৰঞ্জিত কুমাৰ, শ্ৰীমতী অনু মোহ্লা আৰু শ্ৰীমতী বিনু তামটা।

আদালতে নিম্নলিখিত আদেশটো প্ৰদান কৰে:

বিলম্ব ক্ষমা কৰা হৈছে।

অনুমতি প্ৰদান কৰা হয়।

আমি দুয়োপক্ষৰ বিদ্বান অধিবক্তাৰ পৰামৰ্শ শুনিছো।

বিশেষ অনুমতিৰ দ্বাৰা এই আবেদন ১৯৯২ চনৰ ২৩ এপ্ৰিলত জম্মু-কাশ্মীৰৰ উচ্চ ন্যায়ালয়ে ফৌজদাৰী পুনৰীক্ষণ গোচৰ নং ৬/৯২ত গৃহীত কৰা আদেশৰ পৰাই উদ্ভৱ হৈছে। প্ৰতিপক্ষ ৫-ৰ পৰা ৭, অৰ্থাৎ সুধীৰ কুমাৰ, শৰৎ কুমাৰ আৰু দৰিন্দৰ কুমাৰক বিলাওৱাৰ সংমণ্ডলৰ বানি ৰেঞ্জৰ ৫৫-৫৬ নং খণ্ডৰ পৰা কাঠ উলিয়াবলৈ পট্টা প্ৰদান কৰা হৈছিল। ১৯৭৮ চনৰ ২৮ এপ্ৰিলৰ পট্টা ১৯৮৬ চনৰ ৩১ ডিচেম্বৰলৈকে বলবৎ হ'ব লাগিছিল বুলি কোনো বিতৰ্ক নাই। প্ৰতিপক্ষসকলে উল্লেখ কৰিছে যে আন কিছুমান উদ্দেশ্যৰ বাবে ইয়াক ১৯৮৭ চনৰ ৩১ ডিচেম্বৰলৈকে বৃদ্ধি কৰা হৈছিল। আমি সেই সন্দৰ্ভত কোনো তথ্য লিপিবদ্ধ কৰাৰ প্ৰয়োজন নাই। ইয়াক কেৱল অনুৰোধ কৰা অনুসৰিহে উল্লেখ কৰা হয়। চৰকাৰে ১৯৮৫ চনৰ ২২ ফেব্ৰুৱাৰীত এক আদেশ জাৰি কৰি পূৰ্বতে উল্লেখ কৰা তিনিজন ঠিকাদাৰক ১৯৮৪ চনৰ ৩ ছেপ্টেম্বৰলৈকে কাঠ নিষ্কাশন সম্পূৰ্ণ কৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিছে আৰু তাৰ পিছত উদ্ধাৰ নকৰা কাঠ ৰাজ্যত নিহিত হ'ব। স্বীকাৰ্য্য যে এইটো মাথোঁ প্ৰশাসনিক আদেশহে। ১৯৮৫ চনৰ ২৪ ছেপ্টেম্বৰত জম্মু আৰু কাশ্মীৰ ৰাজ্যিক বন কাৰ্য্য ৰাষ্ট্ৰীয়কৰণ আইন, ১৯৮৫ প্ৰণয়ন কৰা হয়। ইয়াৰ অধীনত, সীমা নিৰ্ধাৰিত বনাঞ্চলৰ ভিতৰত পৰি থকা সকলো কাঠ পূৰ্বতে উল্লেখ কৰা তাৰিখলৈকে ৰাজ্যত নিহিত আছিল, যদিও সেই তাৰিখলৈকে কোনো পট্টা বা চুক্তি নাছিল। ১৯৮৪ চনৰ ২২ নৱেম্বৰৰ চৰকাৰী আদেশত ১৯৮৪ চনৰ ১২ মাৰ্চত উচ্চ ন্যায়ালয়ে ডব্লিউ. পি. নং ৪৮/১৯৮৩ আৰু চি. এম. পি. নং ২১২০/৮৪-ৰ আদেশৰ দ্বাৰা স্থগিতাদেশ দিয়ে। যেতিয়া প্ৰতিপক্ষসকলে আইনখনৰ

বৈধতাক প্ৰত্যাহ্বান জনাই লেখ আবেদন নং ৯৬৮/৮৫ দাখিল কৰিছিল, উচ্চ ন্যায়ালয়ে নিম্নলিখিত আদেশ জাৰি কৰিছিল:

"বিলাওৱাৰৰ ডি.এফ.অ'-ক আয়ুক্ত হিচাপে নিযুক্তি দিয়া হৈছে যিয়ে ৫৫-৫৬ নং বাছোহলি, বানী, ৰেঞ্জ বিলাওৱাৰ বিভাগৰ সন্দৰ্ভত উৎক্ষেপণ স্থানলৈ যাব আৰু এই আদেশ অৰ্থাৎ ১৯৮৫ চনৰ ১৩ নৱেম্বৰত গৃহীত হোৱাৰ পিছত আবেদনকাৰীয়ে নাল্লাত কোনো কাঠ নিক্ষেপ নকৰে সেইটো নিশ্চিত কৰিব। বিলাওৱাৰৰ ডি.এফ.অ'-য়ে অৱশ্যে ইতিমধ্যে নাল্লাখনত নিক্ষেপ কৰা কাঠৰ ক্ষেত্ৰত হস্তক্ষেপ নকৰে। উক্ত কাঠসমূহ আবেদনকাৰীয়ে নিজৰ শ্ৰমৰ জৰিয়তে নিজৰ দায়িত্ব আৰু খৰচত আৰু পক্ষসমূহৰ অধিকাৰৰ ক্ষতি নকৰাকৈ জম্মু-কাশ্মীৰ ৰাজ্যৰ অন্তৰ্গত ৰবি নদীৰ পূব দিশত অৱস্থিত সংগ্ৰহ স্থান শ্বাহপুৰ কাণ্ডিৰ বিপৰীতে অৱস্থিত ৰবি নদীৰ পশ্চিম পাৰলৈকে অনাৰ অনুমতি দিয়া হ'ব। আৱেদনকাৰীয়ে ইতিমধ্যে নাল্লাত নিক্ষেপ কৰা কাঠখিনি ওপৰত উল্লেখ কৰা ধৰণে ডি.এফ.অ'/বিলাওৱাৰ বা তেওঁৰ মনোনীত ব্যক্তিৰ তদাৰকত ৰবি নদীৰ পশ্চিম পাৰলৈ অনা হ'ব। ৰবি নদীৰ পশ্চিম পাৰলৈ এনেদৰে অনা কাঠৰ ওপৰত আবেদনকাৰীৰ কোনো অধিকাৰ বা জিম্মা নাথাকিব। লেখ আবেদনৰ নিষ্পত্তিৰ ওপৰত আদালতে পৰৱৰ্তী সময়ত সিদ্ধান্ত লোৱাৰ বাহিৰে, ৰবি নদীৰ পশ্চিম পাৰলৈ অনা কাঠবোৰ সঠিক ৰচিদৰ বিপৰীতে তাত মজুত কৰা হ'ব আৰু বন বিভাগৰ দায়িত্ব আৰু নিয়ন্ত্ৰণত থাকিব আৰু আবেদনকাৰীয়ে সেই ক্ষেত্ৰত কোনো কৰিব নোৱাৰিব। পৰৱৰ্তী সময়ত বিপৰীত পক্ষক জাননী দিয়াৰ পিছত যিকোনো পক্ষই সেই পক্ষৰ দ্বাৰা ইয়াক ভিন্ন বা পৰিৱৰ্তন কৰিব পাৰে।"

ইয়াৰ পিছত ১৯৮৫ চনৰ ১৩ ডিচেম্বৰত এই আইনখন উচ্চ ন্যায়ালয়ে বাতিল কৰে। ১৯৮৫ চনৰ ২৪ ছেপ্টেম্বৰৰ পৰা পূৰ্বাৱৰ্তী প্ৰভাৱৰ সৈতে ১৯৮৬ চনৰ ৩১ জানুৱাৰীত জম্মু আৰু কাশ্মীৰ বন কাৰ্য্য অধ্যাদেশ ৰাষ্ট্ৰীয়কৰণ, ১৯৮৬ চনৰ নং ৫-ৰ ৰাষ্ট্ৰীয়কৰণ কৰা হয়। দেখা যায় যে এই অধ্যাদেশৰ ম্যাদ উকলি যায় আৰু তাৰ পিছত ১৯৮৬ চনৰ ১৬ ডিচেম্বৰত আন এখন অধ্যাদেশ জাৰি কৰা হয়, যাৰ ঠাইত জম্মু আৰু কাশ্মীৰ বন কাৰ্য্য ৰাষ্ট্ৰীয়কৰণ আইন, ১৯৮৭ প্ৰণয়ন কৰা হয়, যিটো ১৯৮৫ চনৰ ২৪ ছেপ্টেম্বৰৰ পৰা পূৰ্বাৱৰ্তী প্ৰভাৱ সৈতে ১৯৮৭ চনৰ ২১

এপ্ৰিলৰ পৰা কাৰ্যকৰী হয়। যিহেতু ১৯৮৬ চনৰ ৫ নং অধ্যাদেশ ১৯৮৫ চনৰ ২৪ ছেপ্টেম্বৰৰ পৰা কাৰ্যকৰী কৰা হৈছিল।

১৯৮৬ চনৰ অধ্যাদেশ ৫ৰ পৰিচ্ছদ ৩(এ)ত উল্লেখ আছে যে- "কোনো আইন, নিয়ম, চুক্তি বা চুক্তিনামাত বা কোনো আদালত বা কৰ্তৃপক্ষৰ কোনো ৰায়, আজ্ঞপ্তি বা আদেশত ইয়াৰ বিপৰীত যিকোনো কথা থাকিলেও, এই অধ্যাদেশ আৰম্ভ হোৱাৰ পৰা কোনো ব্যক্তিয়ে কোনো গছ কাটিব নোৱাৰিব বা কোনো কাঠ ৰূপান্তৰিত কৰিব নোৱাৰিব বা ৰাজ্যৰ কোনো সীমা নিৰ্ধাৰিত অৰণ্যত কোনো গছ কাটিব নোৱাৰিব বা কোনো কাঠ ৰূপান্তৰিত বা আঁতৰাই পেলাব নোৱাৰিব...।" পৰিচ্ছদ ৯-ত শাস্তি নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে আৰু কোৱা হৈছে যে "যিকোনো ব্যক্তিয়ে এই অধ্যাদেশৰ বিধান উলংঘা কৰে বা ইয়াৰ উলংঘাত সহায় কৰে, তেন্তে পাঁচ বছৰলৈকে কাৰাদণ্ডৰ শাস্তি হ'ব কিন্তু তিনি বছৰৰ কম নহ'ব।" আপীলকাৰীয়ে এজাহাৰ দাখিল কৰি তাত চাৰিজন নাম উল্লেখ কৰা বিষয়া আৰু লগতে প্ৰতিপক্ষ পট্টাধাৰীৰ বিৰুদ্ধে কিছুমান অভিযোগ উত্থাপন কৰে। তদন্ত চলোৱাৰ পিছত আৰক্ষীয়ে ওপৰত উল্লেখ কৰা তিনিজন পট্টাধাৰী-প্ৰতিপক্ষকে ধৰি সাতজন ব্যক্তিৰ বিৰুদ্ধে কেইবাটাও অপৰাধৰ বাবে আৰু লগতে চাৰিজন বিষয়াৰ বিৰুদ্ধে পট্টাধাৰী-প্ৰতিপক্ষসকলক সীমা নিৰ্ধাৰিত অৰণ্যৰ পৰা কাঠ আঁতৰাবলৈ দিয়া ষড়যন্ত্ৰ আদি অপৰাধৰ বাবে অভিযোগনামা দাখিল কৰে, যাৰ সবিশেষ আমি উল্লেখ কৰা নাই কাৰণ আমি এই পৰ্যায়ত বিষয়টো যোগ্যতাৰ ওপৰত নিষ্পত্তি কৰা নাই। বিচাৰ ন্যায়াধীশে সকলো অভিযুক্তক দোষমুক্ত কৰে। পুনৰীক্ষণ দাখিল কৰাৰ পিছত উচ্চ ন্যায়ালয়ে বিবাদিত আদেশত একে কথা নিশ্চিত কৰে। সেয়েহে, বিশেষ অনুমতিৰ দ্বাৰা এই আবেদন।

ৰাজ্যখনৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিদ্বান অধিবক্তা শ্ৰী মনহাচে কয় যে বিচাৰ আদালত আৰু উচ্চ ন্যায়ালয়ে অভিযুক্তক দোষমুক্ত কৰি দিয়াটো শুদ্ধ নাছিল। উল্লেখ কৰাটো প্ৰয়োজনীয় যে ডি.এফ.অ', খোজাৰীয়া আৰু চৌধুৰী গিৰধাৰী লালৰ মৃত্যু হৈছে। গতিকে তেওঁলোকৰ বিৰুদ্ধে গোচৰ ৰুজু হোৱা নাই। প্ৰশ্নটো হ'ল: প্ৰতিপক্ষসকলৰ বিৰুদ্ধে প্ৰথম দৰ্শনতে গোচৰ ৰুজু কৰা হৈছে নেকি? ৫ৰ পৰা ৭ নং প্ৰতিপক্ষ পট্টাধাৰীৰ হৈ হাজিৰ হোৱা বিদ্বান জ্যেষ্ঠ অধিবক্তা শ্ৰী ডি.ডি. ঠাকুৰে কয় যে তেওঁলোকে কোনো অপৰাধ কৰা নাছিল আৰু তেওঁলোক ১৯৮৬ চনৰ অধ্যাদেশ ৫ বা উচ্চ ন্যায়ালয়ে বাতিল কৰা অধিনিয়মখন বা ১৯৮৭ চনৰ অধিনিয়ম নং ৭ৰ বিধানৰ ভিতৰত নাহে। গতিকে তেওঁলোকৰ বিৰুদ্ধে কোনো গোচৰ ৰুজু কৰা হোৱা নাই। আগতে কোৱাৰ দৰে, আমি বিষয়টো যোগ্যতাৰ ওপৰত বিবেচনা কৰিবলৈ অস্বীকাৰ কৰিছো কাৰণ উচ্চ ন্যায়ালয়ে আইনখনৰ সকলো প্ৰাসঙ্গিক ব্যৱস্থা আৰু অপৰাধ আৰু অভিযোগপত্ৰত কৰা

বিতৰ্কবোৰ বিবেচনা কৰি পক্ষবোৰৰ বিবাদ বিবেচনা কৰিব লাগিছিল। এতিয়া এইটো নিষ্পত্তি হোৱা আইন যে অভিযোগপত্ৰখনে বিষয়টোত অধিক আগবাঢ়ি যোৱাৰ বাবে অপৰাধ গঠন কৰা প্ৰাথমিক প্ৰমাণ গঠন কৰে। সেয়েহে, অপৰিহাৰ্যভাৱে, ন্যায়ালয়ে প্ৰাসঙ্গিক আইন আৰু অভিযোগপত্ৰত উত্থাপিত অভিযোগবোৰ চাব লাগিব আৰু তাৰ পিছত বিবেচনা কৰিব লাগিব যে অভিযুক্তক অব্যাহতি দিয়াৰ আগতে বিচাৰৰ বাবে কোনো অপৰাধ সংঘটিত কৰা হৈছে নেকি। যিহেতু উচ্চ ন্যায়ালয়ে তেনে কৰা নাই, সেয়েহে আমি সঠিক বুলি ভাৱো যে উচ্চ ন্যায়ালয়ে বিষয়টো পুনৰ বিবেচনা কৰি আইন অনুসৰি নিষ্পত্তি কৰিব লাগে। দুয়োপক্ষৰ বিদ্বান অধিবক্তাই উত্থাপন কৰা সকলো যুক্তি মুকলিকৈ ৰখা হয়। উচ্চ ন্যায়ালয়ত বিষয়টোৰ যুক্তি দিয়াৰ অধিকাৰ অধিবক্তাৰ আছে।

সেই অনুসৰি আপীলৰ অনুমতি দিয়া হয় আৰু গোচৰটো নিষ্পত্তিৰ বাবে উচ্চ ন্যায়ালয়লৈ প্ৰেৰণ কৰা হয়। যিহেতু এইটো এটা পুৰণি গোচৰ, গতিকে আমি উচ্চ ন্যায়ালয়ক এই আদেশ লাভ কৰাৰ তাৰিখৰ পৰা তিনি মাহৰ ভিতৰত ইয়াক যিমান পাৰি সোনকালে নিষ্পত্তি কৰিবলৈ অনুৰোধ কৰিম।

টি. এন. এ.

আপীলৰ অনুমতি দিয়া হৈছে।

অনুবাদক: মৃদুল হাজৰিকা, কনিষ্ঠ অনুবাদক, অনুবাদ শাখা, গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়

DISCLAIMER

"The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation".

“স্থানীয় ভাষালৈ অনূদিত এই ৰায় গোচৰত জড়িত পক্ষই বুজি পোৱাৰ উদ্দেশ্যে সীমিত ব্যৱহাৰৰ বাবেহে। ইয়াৰ বাদে অন্য ক্ষেত্ৰত অনূদিত ৰূপ ব্যৱহৃত নহ’ব। সকলো ব্যৱহাৰিক আৰু বিভাগীয় কামৰ লগতে ৰায়ৰ কাৰ্য্যকৰীকৰণ আৰু ৰূপায়ণৰ ক্ষেত্ৰতো এই ৰায়ৰ ইংৰাজী সংস্কৰণটোৱেই সঠিক বিবেচিত হব।”